

REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRLÜKLERİNCE ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK YÖNLENDİRME KARARLARININ İNCELENMESİ

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Mesut AŞIK¹, Taşkın YILDIRIM²

¹ Psikolojik Danışman, Yeşilyurt RAM, (Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, PDR Ana bilim dalı), Malatya, Türkiye, mesut.pdr.1979@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9336-4169

² Doç. Dr., İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi PDR Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye, taskin.yildirim@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6592-7865

Geliş Tarihi: 20/01/2021 **Kabul Tarihi:** 26/07/2021

Öz: Bu çalışmada Malatya İli Battalgazi ve Yeşilyurt Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüklerince (RAM) özel gereksinimli öğrencilere yönelik alınan özel eğitim kararları incelenmiştir. Psikolojik Danışmanlar tarafından özel gereksinimli öğrencilere yönelik yürütülecek yönlendirme/yönlendirme çalışmalarına, araştırmacılara, akademisyenlere, planlama ve eğitim programı alanında çalışan uzmanlara veri kaynağı sağlamak hedeflenmiştir. Ayrıca tanılama ve yönlendirme konularındaki sorunların ortaya konulması ve çözüm yollarının belirlenmesi de amaçlanmıştır. Son üç yılın, 2017-2020, eğitim ve öğretim yılına ait Rehberlik ve Psikolojik danışma hizmetlerinden yönlendirme faaliyetlerine yönelik sayısal verileri arşiv/doküman araştırması yöntemiyle incelenmiştir. Araştırmanın bulguları MEBBİS-RAM modülünden elde edilmiştir. Bulgular incelendiğinde Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlükleri tarafından özel gereksinimli bireylere yönelik birçok alanda eğitsel tanı kararı alındığı anlaşılmaktadır. Yoğunluk olarak sırasıyla zihinsel yetersizlik, bedensel yetersizlik, yaygın gelişimsel bozukluk, dil ve konuşma güçlüğü, işitme yetersizliği, dikkat eksikliği ve hiperaktif bozukluğu (DEHB), duygusal ve davranış bozukluğu ve süregen hastalık üzerine eğitsel tanılarının olduğu görülmektedir. Eğitsel tanı karar-

ları doğrultusunda özel eğitim yönlendirme kararlarının ise çoğunlukla tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları olduğu anlaşılmaktadır. Eğitsel tanı kararları okul öncesi dönemden itibaren ilkokul ve ortaokul döneminde artış gösterdiği, lise döneminde bir miktar gerilediği, lise çağı dışında ise tekrar arttığı görülmektedir. Özellikle okul öncesi sayısal verilere baktığımızda erken tanı ilkesinin tam olarak yerine getirilmediği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca eğitsel tanı karar sayılarının yıllara göre azaldığı son 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında ise dramatik bir şekilde düşüşe geçtiği anlaşılmaktadır. Özellikle 2019-2020 Eğitim Öğretim yılı II. döneminde dünyada baş gösteren COVID-19 salgını nedeniyle okulların uzaktan eğitime devam etmesi ve RAM rapor sürelerinin otomatik olarak uzatılmasından dolayı incelemelerin azalmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: RAM, yönlendirme, PDR hizmetleri, yöneltme, eğitsel tanı kararları, kaynaştırma/bütünleştirme.

EXAMINATION OF GUIDANCE DECISIONS FOR STUDENTS WITH SPECIAL NEEDS BY DIRECTORATES OF GUIDANCE AND RESEARCH CENTER

Abstract: In this research, special education decisions taken by Malatya Province Battalgazi and Yeşilyurt Guidance and Research Center Directorates (RAM) for students with special needs were examined. It is aimed to provide a data source for guidance/orientation studies to be carried out by Psychological Counselors for students with special needs, researchers, academicians, specialists working in the field of planning and education program. In addition, it is aimed to reveal the problems in diagnosis and orientation and to determine the solutions. The numerical data of the last three years, about the orientation activities, which is one of the Guidance and Psychological Counseling services of the 2017-2020 academic year, has been examined by using the archive/document research method. The findings of the research were obtained from the MEBBİS-RAM module. When the findings are examined, it is understood that educational diagnosis decisions are taken by the Guidance and Research Center Directorates in many areas for individuals with special needs. It is seen that there are educational diagnoses on intellectual disability, physical disability, pervasive developmental disorder, language and speech difficulties, hearing impairment, attention deficit and hyperactive disorder (ADHD), emotional and behavioral disorder, and chronic illness, respectively. In line with the educational diagnosis decisions, it is understood that the special education referral decisions are mostly full-time inclusion education practices. It is seen that educational diagnosis decisions increase in the primary and secondary school periods starting from the pre-school period, decrease to a certain extent in the high school period, and increase again outside the high school age. When looking at the pre-school numerical data, it is seen that the principle of early diagnosis is not fully fulfilled. In addition, it is understood that the number of educational diagnosis decisions has decreased by years and has decreased dramatically in the last 2019-2020 academic year, especially at the second of semester 2019-2020 due to the COVID-19 pandemic as the schools have continued distance education and the RAMs' review process has changed.

Keywords: RAM, PDR services, orientation, educational diagnostic decisions, inclusion/integration.

Giriş

Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne (ORGM) açılan İl/İlçelerde Millî Eğitim Müdürlüklerine bağlı Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlükleri (RAM) tarafından özel gereksinimli öğrencilerinin tanılanması ve gereksinimlerine en uygun eğitim ortamına yönlendirilmesi yapılmaktadır. RAM’lar yönlendirme kararı alırken öğrencinin gereksinimleri doğrultusunda en az kısıtlayıcı ortamda eğitim almalarına özen gösterir. MEB ise özel gereksinimli bireylerin eğitiminde en az kısıtlayıcı ortamda uygun eğitim ilkesini benimsenmiştir (Kargın, 2007; “Tebliğler Dergisi”, 2008; York ve Tundidor, 1995).

Özel gereksinimli öğrencilerin en az kısıtlayıcı eğitim ortamlarında akranlarıyla beraber eğitim almasına yönelik eğitim modeli ise kaynaştırma/bütünleştirme eğitim uygulamalarıdır. Bu modelde bireylerin kategorik şekilde etiketlenmemesi ve farklılıkların normal bir olgu olarak kabul edilmesi önermesi esastır. Çağdaş yasal görüngeden konuya baktığımızda ise bireylere veya bir gruba yönelik eşit olmayan müdahale, ancak diğer olması gerekenlerin yanı sıra yapılması gerekiyorsa uygundur. Özel gereksinimli bireylere yönelik alınacak tedbirler de bu kapsama girmektedir (Gasterstädt, Kistner ve Adl-Amini, 2020).

Kaynaştırma/bütünleştirme eğitim modeli hakkında 2014 yılında Almanya’da öğretmen ve ebeveynler ile gerçekleştirilen bir çalışmada, toplumsal bütünleştirmeye yönelik katkının okullarda yürütülen destek çalışmalarının biraz daha üzerinde olduğu görülmüştür. Bu araştırma deseninin sonuçları toplumda bulunan hâkim sosyal tutumu da yansıtmaktadır. Konuya yönelik “Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi”nin onaylanması eğitim politikalarının amaçlarına baştan sona yeni ufuklar açmıştır. Açılan yeni görüngeler ise genel olarak, sosyal öğrenme fırsatının sağlanması, ön yargıların azaltılması ve karşılıklı temastan kaçınılması durumunun ortadan kaldırılması, özel gereksinimli öğrencilerin bireysel gelişimlerine, öğrenme ve okul performansına olumlu destek olmaktadır (Trumpa, Janz, Heyl ve Seifried, 2014).

Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim ilkesinde evrensel anlamda kaliteli eğitime ilişkin hakkın ve uygun eğitimin gerçeğe dönüştürülmesi bulunmaktadır. Öğrenmenin doğumdan sonra yaşam boyunca devam ettiği kabul edilir. Evde, toplumda

formel ve informal öğrenmedir. Kültür ve bağlam açısından sürekli gelişen dinamik bir süreçtir. Öğrenciyi sisteme sığdırmak için değil, sistemi öğrenciye uyacak şekilde değiştirmekle ilgilidir. Kişiyi ya da özelliklerini değil, sistem içinde dışlama “sorunu” tespit eder (Stubbs, 2008).

Kaynaştırma/Bütünleştirme sayesinde özel gereksinimli bireyler için mümkün olan en normal yaşam koşulları yaratılarak topluma katılmaları sağlanır. Böylelikle iş ve meslek hayatına geçişte yaşanan büyük zorluklar aşılır. Fiziksel, zihinsel veya duygusal olmaları nedeniyle özel gereksinimli bireyler, özel yardım ve isteklendirmeye ihtiyaç duymaktadırlar. Mesleğe hazırlık çalışmalarının özel gereksinimli bireylere yönelik sistematik şekilde uyarlanmaması ve sadece yüksek niteliklilik çerçevesinde yoğun olarak genişlemesi, örgün ve iş başında mesleki eğitim alanındaki daralma ise sosyal açıdan özel gereksinimli ve daha dezavantajlı öğrencileri olumsuz etkilemektedir. Bundan dolayı özel gereksinimli bireylere yönelik daha yüksek kalitede mesleki eğitim ve danışma faaliyetlerinin düzenlenmesi gerekmektedir (Galilaer, 2011).

Özel gereksinimli bireylerin eğitsel performanslarının en doğru şekilde alınması önemlidir. Tanılama, yönlendirme, izleme ve değerlendirme iş ve işlerine azami ölçüde özen gösterilmelidir. Gereksinimler doğrultusunda eğitim fırsatlarının sunulması önemlidir. Sorunların en erken dönemde saptanması ve çözülmesi ise bir diğer önem arz eden husustur. Erken tanı ise özel gereksinimin kabul edilmesine, tıbbi ve eğitsel tedbirlerin alınmasına olanak sağlayacaktır (Bakırcıoğlu, 2005; Cavlayter, 2000; Demirel, 2013; Eripek, 2005; Gürsel, 2005; Kuzgun ve Deryakulu, 2009; Werts, Culatta ve Tompkins, 2007; Vural, 2004; Wood, 2006; Yeşilyaprak, 2005).

Doğru tanılama ve yönlendirme kararlarının alınmasında Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) hizmetleri önemlidir. Çünkü okul PDR hizmetleri “Öğrencilerin yakından tanınmaları, kişisel, sosyal ve akademik problemlerine nüfuz edilmesi, bu problemleri çözmelerinde kendilerine yardımcı olunması, daha üst öğrenim alanlarını seçmelerinde veya bir mesleğe yönelmelerinde rehberlik yapılması şeklinde tanımlanmaktadır. Ayrıca PDR hizmetlerini kişisel-sosyal ve mesleki gelişime yardım olarak gören tanımlamalar da bulunmaktadır (Külahoğlu ve Küçüksüleymanoğlu, 2021).

PDR hizmetleri bireysel gelişime, entegrasyona, istikrarlı ve gerçekçi kararlar alınmasına, olumlu benlik algısına, karşılaşılan olgular arasından en uygun seçimler yapılmasına, bağımsız olarak bireyin kendini yönetme gücü edinmesine, kendini tanıma ve gizil güçlerinin farkındalığına yönelik psikolojik danışman tarafından sunulan profesyonel destek sürecidir. PDR öğrenci kişilik hizmetleri içerisinde yöneltme ve yönlendirme iş ve işlemleri bulunmaktadır. Yöneltme ve yönlendirme bireyin ilgi, yetenek, sosyoekonomik ve olanaklar çerçevesine uygun eğitim kurumu, üst öğrenim olanakları ve eğitimlerini tamamladıklarında iş ve meslek hayatına ilişkin çalışmaların bütünüdür (Gibson ve Mitchel, 2003; aktaran, Aydın 2007; Güven, 2008; Kepçeoğlu, 1993; Kuzgun, 2002; Özgüven, 2000; Sak, 2004).

Yöneltme ve yönlendirme faaliyetlerinin en sağlıklı şekilde yürütülebilmesi için özel eğitim alanındaki öğrencilerin tanılama ve yönlendirme kararlarına ilişkin bulguların değerlendirilmesinin alanda çalışanların en doğru kararlar almasına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Özel gereksinimli öğrencilerin tanı ve yönlendirme kararları Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS)-RAM modülüne elektronik ortamda işlenmektedir. MEBBİS-RAM modülünden elde edilen bulguların yayımlanması yasal izinlere bağlı olup gönüllülük esasına göre ilgili kurumlar tarafından paylaşılabilir. Alanyazın veya MEB/RAM raporları incelendiğinde bu çalışmada elde edilen bulguların benzerine rastlanılmamaktadır. Bu çalışmanın en belirgin amacı ise Malatya İlinde gerçekleştirilen eğitsel tanı ve yönlendirme kararlarının bilimsel çalışmalara kaynaklık etmesi hedefiyle literatüre kazandırılmasıdır. Erken tanılama ve doğru yönlendirme kararlarının niteliğinin artırılması mevcut hizmetlerin değerlendirilmesiyle mümkün olacaktır. Özel gereksinimli bireylerin olabildiğince en erken dönemde ve en doğru şekilde PDR hizmetlerinden faydalandırılması ve gereksinimleri doğrultusunda eğitim olanaklarına kavuşturulması gerekmektedir. En erken dönemde en doğru tanılama kararlarının alınmasının ne derece gerçekleştirildiği, sorun alanlarının ortaya çıkarılması ve konuya yönelik çözüm yolları üretilmesi hedeflenmektedir. Gerekli tedbirlerin alınması ve gereken farkındalığın oluşturulması ise ancak güvenilir bulgulara bağlıdır. Bu çalışma ile alan-yazındaki boşluğun doldurulmasına başlanması amaçlanmaktadır.

Yöntem

Nitel araştırma yöntemlerine göre tasarlanan bu çalışmada, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için doküman incelemesi kullanılmıştır. Mevcut kayıt ya da belgelerin, veri kaynağı olarak sistemli şekilde incelenmesi olarak ifade edilen doküman incelemesi, araştırılacak konular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini de kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Doküman analizi sürecini Altheide (1996); dokümanlarda dâhil edilecek kriterleri belirleme, doküman ve veri toplama, temel analiz alanlarını belirleme, dokümanı kodlama, doğrulama ve analiz etme şeklinde sınıflamaktadır. Dokümanlara ulaşma, orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme, veriyi kullanma aşamalarına göre yapılır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmada, MEBBİS-RAM modülünde elektronik ortamda saklanan bilgilerin yetkili kişilerden elde edilmesiyle; RAM'lara başvuran özel gereksinimli bireylere yönelik alınan eğitsel tanı ve özel eğitim yönlendirme kararlarının arşiv taraması/doküman incelemesi yapılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Öncelikle araştırmacılar tarafından veri sorgulamasına yönelik kontrol listesi oluşturulmuştur. Oluşturulan kontrol listesi İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesinden üç öğretim üyesine sunulmuştur. Öğretim üyelerinin görüşleri alındıktan sonra liste şekillendirilmiştir. Kontrol listesinde yer alan hususların MEBBİS-RAM modülünden elde edilip edilemeyeceğine ve uygulanabilirliği hakkında Malatya-Yeşilyurt RAM Müdür ve Müdür Yardımcısının görüşleri de alınmıştır. Oluşturulan kontrol listesi doğrultusunda MEBBİS-RAM modülünün yetkili kişiler tarafından sorgulamalarının yapılması sağlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Malatya Valiliğinin 01/06/2020 tarihli ve E.7293243 sayılı oluru ve İnönü Üniversitesi Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kuruludan 10/07/2020 tarihli ve E.44340 sayılı onay kararı alınmıştır. Yasal prosedürden Yeşilyurt ve Battalgazi RAM Müdürlüklerindeki kurum yöneticilerinin MEBBİS-RAM modülü yetkileri üzerinde elektronik ortamda tutulan istatistiklerin sorgulanması istenerek sorgulama sonucu elde edilen bulguların sistem üzerinden tablolar şeklinde indirilmesi sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Tanımlama ve Yönlendirme iş ve işlemleri resmî süreçlere ve belgeye dayalı olarak MEBBİS-RAM modülünde kayıt altına alınmaktadır. Oluşturulan kontrol listesi soruları doğrultusunda MEBBİS-RAM modülünden elde edilen bulgular resmî kurum verileridir. Verilerin analizi RAM bölgesi, eğitim ve öğretim yılı, okul kademesi, verilen eğitsel tanı ve yönlendirilen özel eğitim hizmeti türüne göre yapılmıştır. Bulgular arşiv taraması/doküman incelemesi yöntemiyle incelenmiştir.

Sınırlılıklar

Çalışma 2017-2018, 2018-2019 ve 2019-2020 Eğitim Öğretim yıllarında özel eğitim konusunda eğitsel tanı ve yönlendirme kararı sayılarıyla sınırlıdır. Araştırmanın bulguları Malatya-Yeşilyurt ve Battalgazi RAM tarafından MEBBİS-RAM modülüne elektronik ortamda işlenen, saklanan ve sorgulanabilir bulgular ile sınırlıdır. Bulgular 2020 Temmuz ayı MEBBİS-RAM modülü verileriyle sınırlıdır.

Bulgular

Bu bölümde sorgulamalar sonucu ulaşılan bulgulara ve bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir. Aşağıdaki tablolarda eğitsel tanı ve yönlendirilen özel eğitim hizmeti türü eğitim ve öğretim yılı, RAM göre f(1) Okul Öncesi, f(2) İlkokul, f(3) Ortaokul, f(4) Lise, f(5) Lise üstü, fx toplam frekans ve TP% toplam yüzdeler olmak üzere sayısal veriler verilmiştir. Toplam yüzdeler kısmında sunulan oranlar her eğitim öğretim yılı içerisinde ilgili RAM'lar tarafından toplam eğitsel tanı kararı sayısı içinde verilen bir alana ilişkin kararın yüzdeliğini ifade etmektedir. Önerilen özel eğitim yönlendirme türü kararları için de aynı sistem geçerlidir.

Tablo 1

2017-2018 Eğitim ve Öğretim Yılı Eğitsel Tanı Sayıları

Eğitsel Tanı	RAM	f(1)	f(2)	f(3)	f(4)	f(5)	fx	TP%
Görme (Tedbir Gerekltirmeyen)	Yeşilyurt		4	2	7	20	33	0,41
	Battalgazi		1	1	2	7	11	0,14
Az Gören	Yeşilyurt	5	9	23	15	36	88	1,10
	Battalgazi		8	9	10	15	42	0,52

Görme Total	Yeşilyurt	5	3	5	18	31	0,39	
	Battalgazi		1	1	7	9	0,11	
Bedensel (Tedbir Gerektirmeyen)	Yeşilyurt	1	8		15	34	58	0,72
	Battalgazi				5	8	13	0,16
Bedensel	Yeşilyurt	149	140	162	129	551	1131	14,12
	Battalgazi	45	93	56	76	174	444	5,54
Ortopedik	Yeşilyurt				1		1	0,01
Özel Yetenek (Zihinsel)	Yeşilyurt		2	15	6		23	0,29
	Battalgazi		1	2	2		5	0,06
Zihinsel (Tedbir Gerektirmeyen)	Yeşilyurt		24	47	42	20	133	1,66
	Battalgazi		2	11	0	0	13	0,16
Hafif Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt	95	186	277	321	406	1285	16,05
	Battalgazi	21	123	142	171	124	581	7,26
Orta Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt		51	98	119	382	650	8,12
	Battalgazi	1	24	34	31	113	203	2,53
Ağır Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt	4	20	44	34	155	257	3,21
	Battalgazi		7	9	13	35	64	0,80
Çok Ağır Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt	1	3	6	7	13	30	0,37
	Battalgazi	2	4		3	6	15	0,19
Yaygın Gelişimsel	Yeşilyurt	20	143	49	7	9	228	2,85
	Battalgazi	2	59	13	4	1	79	0,99
Otizm	Yeşilyurt	3	107	53	49	26	238	2,97
	Battalgazi	1	27	9	4	5	46	0,57
Hafif Düzeyde Otizm	Yeşilyurt	1	3	1	1		6	0,07
	Battalgazi		3	1			4	0,05
Orta Düzeyde Otizm	Yeşilyurt		2	1			3	0,04
	Battalgazi		1				1	0,01
Ağır Düzeyde Otizm	Yeşilyurt				1		1	0,01
	Battalgazi				1		1	0,01
Dil ve Konuşma (Tedbir Gerektirmeyen)	Yeşilyurt		1	2	2	2	7	0,09
	Battalgazi			1			1	0,01
Dil ve Konuşma Güçlüğü	Yeşilyurt	6	81	39	18	22	166	2,07

	Battalgazi	1	20	16	9	15	61	0,76
İşitme (Tedbir Gerektirmeyen)	Yeşilyurt	1	2	2	8	6	19	0,24
	Battalgazi	4		2		1	7	0,09
İşitme Yetersizliği Az İşiten	Yeşilyurt	21	58	28	50	74	231	2,88
	Battalgazi	6	33	17	26	50	132	1,65
İşitme Yetersizliği Total	Yeşilyurt					2	2	0,02
	Battalgazi				2		2	0,02
Özel Öğrenme Güçlüğü	Yeşilyurt		31	111	24	5	171	2,14
	Battalgazi		19	71	9	2	101	1,26
DEHB	Yeşilyurt		66	114	67	9	256	3,20
	Battalgazi		32	57	28	2	119	1,49
Duygusal ve Davranışsal	Yeşilyurt		16	15	33	52	116	1,45
	Battalgazi		2	10	7	23	42	0,52
Süreğelen Hastalık	Yeşilyurt	34	64	89	91	164	442	5,52
	Battalgazi	16	54	49	48	66	233	2,91
Normal	Yeşilyurt	2	40	39	18	10	109	1,36
	Battalgazi		25	23	14	2	64	0,80

Tablo 1’de görüldüğü üzere 2017-2018 Eğitim Öğretim yılında 2672 Lise çağı dışı, 1754 Ortaokul, 1604 İlkokul, 1536 Lise ve 442 Okul Öncesi dönemi olmak üzere toplam 8008 kişiye eğitsel tanı verilmiştir. Eğitsel tanı sayıları incelendiğinde ilk üç sıranın hafif düzeyde zihinsel, bedensel ve orta düzeyde zihinsel yetersizlik tanısı alanlarca doldurulduğu görülmektedir. Farklı alanlarda eğitsel tanıların verildiği görülmektedir. Ayrıca özel gereksinim tanılması için RAM’lara başvuru yapıp normal birey olarak tanı alan kişi sayısı da ortaya çıkmıştır. Buna göre Yeşilyurt 109 ve Battalgazi 64 olmak üzere toplam 173 bireye normal tanısı verilmiştir.

Yeşilyurt RAM tarafından 1285 (%16,05) öğrenciye hafif düzeyde zihinsel yetersizlik, 1131 (%14,12) öğrenciye bedensel yetersizlik, 650 (%8,12) öğrenciye orta düzey zihinsel yetersizlik, 466 (%5,82) öğrenciye yaygın gelişimsel bozukluk ve 442 (%5,52) öğrenciye ise süreğen hastalık tanı kararı verilmiştir. Battalgazi RAM tarafından ise 581 (%7,26) öğrenciye hafif düzeyde zihinsel yetersizlik, 444 (%5,55) öğrenciye bedensel yetersizlik, 233 (%2,91) süreğen hastalık, 203 (%2,53) öğrenciye

orta düzey zihinsel yetersizlik ve 132 (%1,65) öğrenciye ise az işiten tanı kararı verilmiştir.

Tablo 2

2017-2018 Eğitim ve Öğretim Yılı Yönlendirme Kararı Sayıları

Yönlendirme Kararı	RAM	f(1)	f(2)	f(3)	f(4)	f(5)	fx	TP%
Eğitime Devamı	Yeşilyurt	3	77	59	36	9	184	4,18
	Battalgazi		28	25	15	1	69	1,57
Tam Zamanlı Kaynaştırma/Bütünleştirme	Yeşilyurt		295	361	251	58	965	21,92
	Battalgazi		110	242	218	72	642	14,58
Evde Eğitim	Yeşilyurt		1	16	13	3	33	0,75
	Battalgazi		4	5	15	4	28	0,64
Örgün devam edemeyecek ya da evde eğitimden yararlanamayacak birey (Ö.E.H.Y. 36/6. Madde)	Yeşilyurt	4	9	20	11	14	58	1,32
	Battalgazi	3	13	11	10	6	43	0,98
Tam Zamanlı Kaynaştırma/Bütünleştirme (37-66 Ay)	Yeşilyurt	104	14				118	2,68
	Battalgazi		99				99	2,25
Tam Zamanlı Kaynaştırma/Bütünleştirme (67-78 Ay)	Yeşilyurt		122				122	2,77
	Battalgazi		80				80	1,82
Özel Eğitim Ana okulu (37-66 Ay)	Yeşilyurt	2					2	0,05
	Battalgazi	2					2	0,05
Özel Eğitim Ana sınıfı (37-66 Ay)	Yeşilyurt	6					6	0,14
Özel Eğitim Ana sınıfı (67-78 Ay)	Yeşilyurt	1					1	0,02
Erken Çocukluk Dönemi Eğitimi (0-36 Ay)	Yeşilyurt	130					130	2,95
	Battalgazi	52					52	1,18
Özel Eğitim Ana sınıfı (37-66 Ay)	Yeşilyurt	4					4	0,09
Özel Eğitim Ana sınıfı (37-66 Ay)	Yeşilyurt		1				1	0,02
	Battalgazi		4				4	0,09
Özel Eğitim Ana sınıfı (67-78 Ay)	Yeşilyurt		4				4	0,09
	Battalgazi		3				3	0,07
Özel Eğitim İlkokulu (İşitme)	Yeşilyurt		3				3	0,07
	Battalgazi		7				7	0,16
Özel Eğitim İlkokulu (Hafif Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt		2	1			3	0,07
	Battalgazi			1			1	0,02

Özel Eğitim İlkokulu (Bedensel)	Yeşilyurt	1		1	0,02	
Özel Eğitim Sınıfı (Görme- ilkokul)	Yeşilyurt	6	5	11	0,25	
	Battalgazi	1		1	0,02	
Özel Eğitim İlkokulu (Görme)	Yeşilyurt	1		1	0,02	
Özel Eğitim Ortaokulu (İşitme)	Yeşilyurt	2	1	3	0,07	
	Battalgazi	2	7	9	0,20	
Özel Eğitim Ortaokulu (Görme)	Yeşilyurt	1	2	3	0,07	
Özel Eğitim Ortaokulu (Hafif Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt	16	22	38	0,86	
	Battalgazi		2	2	0,05	
Açık Öğretim Ortaokulu	Yeşilyurt		2	1	3	0,07
	Battalgazi			3	3	0,07
Açık Öğretim Lisesi	Yeşilyurt			4	4	0,09
	Battalgazi			11	11	0,25
Özel Eğitim Meslek Okulu (Hafif Düzeyde Otizm)	Yeşilyurt		1	1	2	0,05
Özel Eğitim Sınıfı (Hafif Düzeyde Zihinsel-Özel Eğitim Meslek Okulu Programı)	Yeşilyurt		2		2	0,05
Özel Eğitim Sınıfı (Hafif Düzeyde Otizm-Özel Eğitim Meslek Okulu Programı)	Yeşilyurt			1	1	0,02
Halk Eğitim Merkezi Kursları	Yeşilyurt			262	262	5,95
	Battalgazi			134	134	3,04
Halk Eğitim Merkezi Kursları Mesleki ve Teknik	Battalgazi			1	1	0,02
Psikolojik veya Psikiyatrik Destek	Yeşilyurt			1	1	0,02
	Battalgazi			1	1	0,02
Özel Eğitim Meslek Okulu Hafif Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt	62	90	152	3,45	
	Battalgazi	10	11	21	0,48	
Özel Eğitim Meslek Lisesi (İşitme)	Yeşilyurt			1	1	0,02
Özel Yetenek- Kaynaştırma /Bütünleştirme (BİLSEM)	Yeşilyurt	3	11	7	21	0,48
	Battalgazi		2		2	0,05
Özel Eğitim Sınıfı (Hafif Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt	44	55	33	132	3,00
	Battalgazi	7	30	25	62	1,41

Özel Eğitim Sınıfı (Orta veya Ağır Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt	14	32	28	2	76	1,73
	Battalgazi	8	23			31	0,70
Özel Eğitim Uygulama Okulu I. Kademe (Orta veya Ağır Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt	46	52	2		100	2,27
	Battalgazi	7	14			21	0,48
Özel Eğitim Uygulama Okulu II. Kademe (Orta veya Ağır Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt		10	67	1	78	1,77
	Battalgazi		1	18	1	20	0,45
Özel Eğitim Uygulama Okulu III. Kademe (Orta veya Ağır Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt			20	178	198	4,50
	Battalgazi			2	43	45	1,02
Özel Eğitim Sınıfı (Otizm-Hafif)	Yeşilyurt	38	22	6		66	1,50
	Battalgazi	9	5	1		15	0,34
Özel Eğitim Sınıfı (Otizm-Orta veya Ağır)	Yeşilyurt	11	7			18	0,41
	Battalgazi	2		15		17	0,39
Özel Eğitim Uygulama Okulu-I., II. ve III. Kademe (Orta veya Ağır Düzeyde Otizm)	Yeşilyurt	68	14	44	15	141	4,20
	Battalgazi	10	6	3	1	20	0,45
Birden fazla yetersizlik Özel Eğitim Sınıfı (Orta veya Ağır Zihinsel)	Yeşilyurt			1		1	0,02
Birden fazla yetersizlik Özel Eğitim Sınıfı (Orta veya Ağır Otizm)	Yeşilyurt		1			1	0,02
Özel Yetenek- Kaynaştırma /Bütünleştirme	Yeşilyurt	3	3			6	0,14
	Battalgazi	1	2			3	0,07

Tablo 2’de görüleceği gibi 2017-2018 Eğitim Öğretim yılında eğitsel tanı alan bireylere yönelik 311 Okul Öncesi, 1150 İlkokul, 1057 Ortaokul, 954 Lise ve 930 Lise çağı dışı birey olmak üzere toplam 4402 kişiye özel eğitim yönlendirme kararı önerilmiştir. Önerilen özel eğitim yönlendirme kararları incelendiğinde ilk iki sıranın tam zamanlı kaynaştırma ve halk eğitimi merkezi kurslarında olduğu görülmektedir. Eğitsel tanı alan özel gereksinimli bireylere yönelik çok geniş yelpazede özel eğitim hizmetinin verildiği görülmektedir. 67-78 aylık iken normalde ilkokula başlaması gereken toplam 202 birey RAM kararı doğrultusunda bir yıl daha okul öncesi eğitime kaynaştırma/bütünleştirme kapsamında yönlendirilmiştir.

Yeşilyurt RAM tarafından 965 (%21,92) öğrenciye tam zamanlı kaynaştırma, 262 (%5,95) kursiyere halk eğitimi merkezi kursları, 198 (%4,50) öğrenciye özel eğitim uygulama okulu III. kademe, 184 (%4,18) öğrenciye eğitime devam ve 153 (%3,45) öğrenciye ise özel eğitim meslek okulu hafif düzeyde zihinsel yönlendirme kararı verilmiştir. Battalgazi RAM tarafından ise 642 (14,58) öğrenciye tam zamanlı kaynaştırma, 134 (%3,04) öğrenciye halk eğitimi merkezi kursları, 99 (%2,25) öğrenciye tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme 37-66 ay, 80 (%1,82) öğrenciye tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme 67-78 ay ve 69 (%1,57) öğrenciye ise eğitime devam kararı verilmiştir.

Tablo 3
2018-2019 Eğitim ve Öğretim Yılı Eğitsel Tanı Sayıları

Eğitsel Tanı	RAM	f(1)	f(2)	f(3)	f(4)	f(5)	fx	TP%
Görme (Tedbir Gerektirmeyen)	Yeşilyurt		1	2	2	5	10	0,14
Az Gören	Yeşilyurt	6	18	23	14	30	91	1,24
	Battalgazi	6	11	11	5	26	59	0,80
Görme Total	Yeşilyurt	2	4	4	4	16	30	0,41
	Battalgazi			1	2	6	9	0,12
Bedensel (Tedbir Gerektirmeyen)	Yeşilyurt	1		4	5	13	23	0,31
	Battalgazi		2				2	0,03
Bedensel	Yeşilyurt	176	111	142	110	484	1023	13,93
	Battalgazi	62	110	63	66	237	538	7,32
Özel Yetenek (Zihinsel)	Yeşilyurt		6	14	7		27	0,37
	Battalgazi		7	8	1		16	0,22
Zihinsel (Tedbir Gerektirmeyen)	Yeşilyurt		18	21	21	12	72	0,98
Hafif Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt	126	150	204	224	262	966	13,15
	Battalgazi	64	152	175	138	121	650	8,85
Orta Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt	3	50	73	98	293	517	7,04
	Battalgazi	3	45	36	27	101	212	2,89
Ağır Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt	6	18	28	24	135	211	2,87
	Battalgazi	1	10	7	8	32	58	0,79

Çok Ağır Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt	1	5	12	7	7	32	0,44
	Battalgazi	2	9	8	5	9	33	0,45
Yaygın Gelişimsel	Yeşilyurt	10	38	14	2	4	68	0,93
Otizm	Yeşilyurt	1	35	20	18	9	83	1,13
Hafif Düzeyde Otizm	Yeşilyurt	23	64	31	9	8	135	1,84
	Battalgazi	16	57	16	8	2	99	1,35
Orta Düzeyde Otizm	Yeşilyurt	7	53	28	21	7	116	1,58
	Battalgazi	3	14	2		2	21	0,29
Ağır Düzeyde Otizm	Yeşilyurt		12	3	6	5	26	0,35
	Battalgazi		4	2	1	7	14	0,19
Dil ve Konuşma (Tedbir Gerektirmeyen)	Yeşilyurt		1		1	2	4	0,05
Dil ve Konuşma Güçlüğü	Yeşilyurt	16	68	26	14	12	136	1,85
	Battalgazi	10	38	19	7	13	87	1,18
İşitme (Tedbir Gerektirmeyen)	Yeşilyurt		1		3	4	8	0,11
Az İşiten	Yeşilyurt	25	35	20	23	47	150	2,04
	Battalgazi	12	31	22	21	49	135	1,84
Özel Öğrenme Güçlüğü	Yeşilyurt		62	97	23	5	187	2,55
	Battalgazi		41	56	6	1	104	1,42
DEHB	Yeşilyurt	2	97	76	67	6	248	3,38
	Battalgazi		45	69	16	1	131	1,78
Duygusal ve Davranışsal	Yeşilyurt		14	9	22	27	72	0,98
	Battalgazi		6	5	8	22	41	0,56
Süregelen Hastalık	Yeşilyurt	49	79	88	81	141	438	5,96
	Battalgazi	23	62	40	32	82	239	3,25
Serebral Palsi	Battalgazi					1	1	0,01
Normal	Yeşilyurt	5	62	42	22	4	135	1,84
	Battalgazi	0	50	30	8		88	1,20

Tablo 3'te görüldüğü üzere 2018-2019 Eğitim Öğretim yılında 2250 Lise çağı dışı, 1696 İlkokul, 1551 Ortaokul, 1187 Lise ve 661 Okul Öncesi dönem olmak üzere toplam 7345 kişiye eğitsel tanı kararı verilmiştir. Eğitsel tanı almış bireyler

incelendiğinde ilk sıranın bedensel ve hafif düzeyde zihinsel yetersizlik alanın aldığı anlaşılmaktadır. Tanılama için RAM'lara başvuru yapıp normal olarak tanı alan birey sayısı da ortaya çıkmıştır. Buna göre Yeşilyurt 135 ve Battalgazi 88 olmak üzere 223 bireye normal tanısı verilmiştir.

Yeşilyurt RAM tarafından 1023 (%13,93) öğrenciye bedensel yetersizlik, 966 (%13,15) öğrenciye hafif düzeyde zihinsel yetersizlik, 517 (%7,04) öğrenciye orta düzey zihinsel yetersizlik, 438 (%5,96) öğrenciye süreğen hastalık ve 248 (%3,38) öğrenciye ise dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) tanı kararı verilmiştir. Battalgazi RAM tarafından ise 538 (%7,32) öğrenciye bedensel yetersizlik, 650 (%8,85) öğrenciye hafif düzeyde zihinsel yetersizlik, 239 (%3,25) öğrenciye süreğen hastalık, 212 (%2,89) öğrenciye orta düzey zihinsel yetersizlik ve 187 (%2,55) öğrenciye ise özel öğrenme güçlüğü tanı kararı verilmiştir.

Tablo 4
2018/2019 Eğitim ve Öğretim Yılı Yönlendirme Kararı Sayıları

Yönlendirme Kararı	RAM	f(1)	f(2)	f(3)	f(4)	f(5)	fx	TP%
Eğitime Devam	Yeşilyurt	3	51	31	19	3	107	3,17
	Battalgazi	70	50	31	9		160	4,74
Tam Zamanlı Kaynaştırma/Bütünleştirme	Yeşilyurt		214	229	149	27	619	18,33
	Battalgazi		182	232	143	27	584	17,29
Evde Eğitim	Yeşilyurt		1	8	9	2	20	0,59
	Battalgazi		12	7	12		31	0,92
Örgün devam edemeyecek ya da evde eğitimden yararlanamayacak birey	Yeşilyurt	2	4	10	6	3	25	0,74
	Battalgazi		11	9	6	8	34	1,01
Okul Öncesi Eğitim Tam Zamanlı Kaynaştırma/Bütünleştirme (37-66 Ay)	Yeşilyurt	85					85	2,52
	Battalgazi	88					88	2,61
Tam Zamanlı Kaynaştırma/Bütünleştirme (67-78 Ay)	Yeşilyurt	56					56	1,66
	Battalgazi	72					72	2,13
Özel Eğitim Ana okulu (37-66 Ay)	Yeşilyurt	4					4	0,12
	Battalgazi	3					3	0,09
Özel Eğitim Ana sınıfı (37-66 Ay)	Yeşilyurt	6					6	0,18
	Battalgazi	4					4	0,12

Özel Eğitim Ana okulu (67-78 Ay)	Battalgazi	1	1	0,03
Özel Eğitim Ana sınıfı (67-78 Ay)	Yeşilyurt	5	5	0,15
Erken Çocukluk Dönemi Eğitimi (0-36 Ay)	Yeşilyurt	84	84	2,49
Özel Eğitim Sınıfı (İşitme-İlkokul)	Battalgazi	3	3	0,09
Özel Eğitim İlkokulu (İşitme)	Battalgazi	7	7	0,21
Özel Eğitim İlkokulu (Hafif Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt	3	3	0,09
	Battalgazi	1	1	0,03
Özel Eğitim İlkokulu (Bedensel)	Yeşilyurt	1	1	0,03
Özel Eğitim Sınıfı (Görme-ilkokul)	Yeşilyurt	7	7	0,21
	Battalgazi	3	3	0,09
Özel Eğitim İlkokulu (Görme)	Yeşilyurt	1	1	0,03
Özel Eğitim Ortaokulu (İşitme)	Yeşilyurt	2	2	0,06
	Battalgazi	9	9	0,27
Özel Eğitim Ortaokulu (Görme)	Yeşilyurt	3	3	0,09
	Battalgazi	2	2	0,06
Özel Eğitim Ortaokulu (Hafif Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt	29	29	0,86
	Battalgazi	10	10	0,30
Açık Öğretim Ortaokulu	Yeşilyurt	1	1	0,03
	Battalgazi	1	1	0,03
Açık Öğretim Lisesi	Yeşilyurt	3	3	0,09
	Battalgazi	18	18	0,53
Özel Eğitim Meslek Okulu (Hafif Düzeyde Otizm)	Yeşilyurt	2	2	0,06
Özel Eğitim Sınıfı (Hafif Düzeyde Zihinsel-Özel Eğitim Meslek Okulu Programı)	Yeşilyurt	2	2	0,06
	Battalgazi	2	2	0,06
Özel Eğitim Sınıfı (Hafif Düzeyde Otizm-Özel Eğitim Meslek Okulu Programı)	Yeşilyurt	1	1	0,03
Halk Eğitimi Merkezi Kursları	Yeşilyurt	164	164	4,86
	Battalgazi	130	130	3,85
Özel Eğitim Meslek Okulu Hafif Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt	84	84	2,49
	Battalgazi	25	25	0,74

Özel Eğitim Meslek Lisesi (İşitme)	Yeşilyurt			1	1	0,03
	Battalgazi			2	2	0,06
Özel Yetenek- Kaynaştırma /Bütünleştirme (BİLSEM)	Yeşilyurt	3	4	5	12	0,36
	Battalgazi	2	8	1	11	0,33
Özel Eğitim Sınıfı (Hafif Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt	34	36	17	87	2,58
	Battalgazi	28	51	16	95	2,81
Özel Eğitim Sınıfı (Orta veya Ağır Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt	10	21	15	46	1,36
	Battalgazi	8	29	23	60	1,78
Özel Eğitim Uygulama Okulu I.Kademe (Orta veya Ağır Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt	68			68	2,01
	Battalgazi	20			20	0,59
Özel Eğitim Uygulama Okulu II. Kademe (Orta veya Ağır Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt		55		55	1,63
	Battalgazi		10		10	0,30
Özel Eğitim Uygulama Okulu III.Kademe (Orta veya Ağır Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt			128	128	3,79
	Battalgazi			26	26	0,77
Özel Eğitim Sınıfı (Otizm-Hafif)	Yeşilyurt	21	15	4	40	1,18
	Battalgazi	20	7	1	28	0,83
Özel Eğitim Sınıfı (Otizm-Orta veya Ağır)	Yeşilyurt	10	5		15	0,44
	Battalgazi	33	1		34	1,01
Özel Eğitim Uygulama Okulu- I., II. ve III. Kademe (Orta veya Ağır Düzeyde Otizm)	Yeşilyurt	63	23	22	108	3,20
	Battalgazi	8	3	2	13	0,39
Birden fazla Yetersizlik Özel Eğitim Sınıfı (Özel Eğitim Uygulama Okulu I. Kademe Öğretim Programı)	Battalgazi	2			2	0,06
Birden fazla yetersizlik Özel Eğitim Sınıfı (Özel Eğitim Uygulama Okulu II. Kademe Öğretim Programı)	Battalgazi		1		1	0,03
Birden fazla yetersizlik Özel Eğitim Sınıfı (Orta veya Ağır Zihinsel)	Yeşilyurt			1	1	0,03
	Battalgazi	1			1	0,03
Birden fazla yetersizlik Özel Eğitim Sınıfı (Orta veya Ağır Otizm)	Yeşilyurt		1		1	0,03
Özel Yetenek- Kaynaştırma /Bütünleştirme	Yeşilyurt	3	1		4	0,12
	Battalgazi	5	1		6	0,18

Tablo 4'te 2018-2019 Eğitim Öğretim yılında eğitsel tanı alan bireylere yönelik 890 İlkokul, 886, Ortaokul, 754 Lise, 483 Okul Öncesi ve 364 Lise çağı dışı birey olmak üzere toplam 3377 kişiye özel eğitim yönlendirme kararı önerilmiştir. Önerilen özel eğitim yönlendirme kararları incelendiğinde ilk sırayı tam zamanlı kaynaştırmanın aldığı görülmektedir. Eğitsel tanı alan özel gereksinimli bireylere yönelik farklı türde özel eğitim yönlendirme kararının önerildiği anlaşılmaktadır. Yoğunluğun en az kısıtlayıcı ortam olan kendi okullarında tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme kararının olduğu ortaya çıkmaktadır. 67-78 aylık iken normalde ilkokula başlaması gereken toplam 128 birey RAM kararı doğrultusunda bir yıl daha okul öncesi eğitime kaynaştırma/bütünleştirme kapsamında yönlendirilmiştir.

Yeşilyurt RAM tarafından 619 (%18,33) öğrenciye tam zamanlı kaynaştırma, 164 (%4,86) kursiyere halk eğitimi merkezi kursları, 128 (%3,79) öğrenciye özel eğitim uygulama okulu III. kademeye (Orta ve Ağır), 107 (%3,17) öğrenciye eğitime devam ve 87 (%2,58) öğrenciye ise özel eğitim sınıfı (hafif düzeyde zihinsel yetersizlik) yönlendirme kararı verilmiştir. Battalgazi RAM tarafından ise 584 (%17,29) öğrenciye tam zamanlı kaynaştırma, 160 (%4,74) öğrenciye eğitime devam, 130 (%3,85) kursiyere halk eğitimi merkezi kursları, 95 (%2,81) öğrenciye özel eğitim sınıfı (hafif düzeyde zihinsel yetersizlik) ve 88 (%2,61) öğrenciye ise tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme (37-66 aylık) yönlendirme kararı verilmiştir.

Tablo 5
2019/2020 Eğitim ve Öğretim Yılı Eğitsel Tanı Sayıları

Eğitsel Tanı	RAM	f(1)	f(2)	f(3)	f(4)	f(5)	fx	TP%
Az Gören	Yeşilyurt	3	6	4	5	18	36	1,07
	Battalgazi	3	6	8	5	15	37	1,10
Görme Total	Yeşilyurt	1	1	1	1	5	9	0,27
	Battalgazi	1	1			6	8	0,24
Bedensel	Yeşilyurt	76	48	61	53	160	398	11,86
	Battalgazi	46	63	38	42	167	356	10,60
Özel Yetenek (Zihinsel)	Yeşilyurt	1	2	4			7	0,21
	Battalgazi		9	6	2		17	0,51

Hafif Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt	57	52	64	86	81	340	10,13
	Battalgazi	22	103	99	74	62	360	10,72
Orta Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt	8	24	29	31	95	187	5,57
	Battalgazi	7		16	12	81	116	3,46
Ağır Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt	1	8	10	11	38	68	2,03
	Battalgazi	5	9	2	3	18	37	1,10
Çok Ağır Düzeyde Zihinsel	Yeşilyurt	2		7	6	6	21	0,63
	Battalgazi	1	6	9	5	9	30	0,89
Hafif Düzeyde Otizm	Yeşilyurt	19	25	14	4	2	64	1,91
	Battalgazi	9	19	11	1	1	41	1,22
Orta Düzeyde Otizm	Yeşilyurt	4	41	13	13	4	75	2,23
	Battalgazi		8	3	1	1	13	0,39
Ağır Düzeyde Otizm	Yeşilyurt		7	2	3	4	16	0,48
	Battalgazi		2	3	1	3	9	0,27
Dil ve Konuşma Güçlüğü	Yeşilyurt	28	42	18	8	1	97	2,89
	Battalgazi	17	48	19	5	12	101	3,01
Az İşiten	Yeşilyurt	16	11	6	9	14	56	1,67
	Battalgazi	13	15	14	16	25	83	2,47
Özel Öğrenme Güçlüğü	Yeşilyurt		35	31	5		71	2,11
	Battalgazi		37	25	4		66	1,97
DEHB	Yeşilyurt	1	34	25	10		70	2,09
	Battalgazi	1	45	24	7	1	78	2,32
Duygusal ve Davranışsal	Yeşilyurt		5	2	4	29	40	1,19
	Battalgazi		9	4	4	19	36	1,07
Süregele Hastalık	Yeşilyurt	23	28	24	24	47	146	4,35
	Battalgazi	22	47	34	23	60	186	5,54
Normal	Yeşilyurt	1	11	10	6	1	29	0,86
	Battalgazi		30	19	4		53	1,58

Tablo 5'te görüleceği gibi 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında 985 Lise çağı dışı, 837 İlkokul, 659 Ortaokul, 488 Lise ve 388 Okul Öncesi dönem olmak üzere toplam 3357 kişiye eğitsel tanı verilmiştir. Eğitsel tanı almış bireyler incelendiğinde ilk iki

sıranın bedensel ve hafif düzeyde zihinsel yetersizlik alanı olduğu görülmektedir. Sonrasında ise sıralamalar değişmekle beraber benzer yetersizlik alanlarına yönelik eğitsel tanıların verildiği görülmektedir. Normal tanı kararı alan birey sayısı ise Yeşilyurt 29 ve Battalgazi 53 olmak üzere toplam 82'dir.

Yeşilyurt RAM tarafından 398 (%11,86) öğrenciye bedensel yetersizlik, 340 (%10,13) öğrenciye hafif düzeyde zihinsel yetersizlik, 187 (%5,57) öğrenciye orta düzey zihinsel yetersizlik, 146 (%4,38) öğrenciye süregen hastalık ve 97 (%2,89) öğrenciye dil ve konuşma güçlüğü tanı kararı verilmiştir. Battalgazi RAM tarafından ise 360 (%10,72) öğrenciye hafif düzeyde zihinsel yetersizlik, 356 (%10,60) öğrenciye bedensel yetersizlik, 186 (%5,54) öğrenciye süregen hastalık, 116 (%3,46) öğrenciye orta düzey zihinsel yetersizlik ve 101 (%3,00) öğrenciye ise dil ve konuşma güçlüğü tanı kararı verilmiştir.

Tablo 6

2019/2020 Eğitim ve Öğretim Yılı Yönlendirme Kararı Sayıları

Yönlendirme Kararı	RAM	f(1)	f(2)	f(3)	f(4)	f(5)	fx	TP%
Eğitime Devamı	Yeşilyurt	2	13	10	7		32	1,51
	Battalgazi	0	30	19	4		53	2,50
Tam Zamanlı Kaynaştırma/Bütünleştirme	Yeşilyurt	95	138	123	73		429	20,24
	Battalgazi	33	161	126	100		420	19,81
Evde Eğitim	Yeşilyurt		3	6	8		17	0,80
	Battalgazi		12	11	7		30	1,42
Örgün ya da evde eğitimden yararlanamayacak birey	Yeşilyurt	2	1	8	11		22	1,04
	Battalgazi	1	7	9	8		25	1,18
Okul Öncesi Eğitim Tam Zamanlı Kaynaştırma/Bütünleştirme (37-66 Ay)	Battalgazi	5					5	0,24
Tam Zamanlı Kaynaştırma/Bütünleştirme (67-78 Ay)	Yeşilyurt	5					5	0,24
Özel Eğitim Ana okulu (37-66 Ay)	Yeşilyurt	4					4	0,19
Özel Eğitim Ana sınıfı (37-66 Ay)	Yeşilyurt	7					7	0,33
	Battalgazi	7					7	0,33
Özel Eğitim Ana okulu (67-78 Ay)	Battalgazi	38					38	1,79
Özel Eğitim Ana sınıfı (67-78 Ay)	Yeşilyurt	1					1	0,05
	Battalgazi	7					7	0,33

Erken Çocukluk Dönemi Eğitimi (0-36 Ay)	Yeşilyurt	36			36	1,70
	Battalgazi	43			43	2,03
Özel Eğitim İlkokulu (İşitme)	Battalgazi	2			2	0,09
Özel Eğitim İlkokulu (Hafif Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt	4			4	0,19
	Battalgazi	1			1	0,05
Özel Eğitim Sınıfı (Görme-ilkokul)	Yeşilyurt	1			1	0,05
	Battalgazi	1			1	0,05
Özel Eğitim İlkokulu (Görme)	Yeşilyurt	2			2	0,09
	Battalgazi	2			2	0,09
Özel Eğitim Ortaokulu (İşitme)	Yeşilyurt	1			1	0,05
	Battalgazi	7			7	0,33
Özel Eğitim Ortaokulu (Görme)	Yeşilyurt	1			1	0,05
	Battalgazi	2			2	0,09
Özel Eğitim Ortaokulu (Hafif Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt	10			10	0,47
	Battalgazi	2			2	0,09
Açık Öğretim Ortaokulu	Battalgazi		1		1	0,05
Açık Öğretim Lisesi	Yeşilyurt		9		9	0,42
	Battalgazi		12		12	0,57
Özel Eğitim Sınıfı (Hafif Düzeyde Zihinsel-Özel Eğitim Meslek Okulu Programı)	Yeşilyurt		1		1	0,05
Halk Eğitimi Merkezi Kursları	Yeşilyurt			193	193	9,10
	Battalgazi			98	98	4,62
Özel Eğitim Meslek Okulu (Hafif Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt		49		49	2,31
	Battalgazi		11		11	0,52
Özel Eğitim Meslek Lisesi (Bedensel)	Yeşilyurt		1		1	0,05
Özel Eğitim Meslek Lisesi (İşitme)	Battalgazi		1		1	0,05
Özel Yetenek- Kaynaştırma /Bütünleştirme (BİLSEM)	Yeşilyurt	2	3		5	0,24
	Battalgazi	3	5	1	9	0,42
Özel Eğitim Sınıfı (Hafif Düzeyde Zihinsel)	Yeşilyurt	28	17	8	53	2,50
	Battalgazi	24	32	8	64	3,02
Özel Eğitim Sınıfı (Orta veya Ağır)	Yeşilyurt	14	12	7	33	1,56

Düzye Zihinsel)	Battalgazi	18	12	6	36	1,70
Özel Eğitim Uygulama Okulu	Yeşilyurt	33			33	1,56
I.Kademe (Orta veya Ağır Düzye Zihinsel)	Battalgazi	11			11	0,52
Özel Eğitim Uygulama Okulu	Yeşilyurt		29		29	1,37
II.Kademe (Orta veya Ağır Düzye Zihinsel)	Battalgazi		7		7	0,33
Özel Eğitim Uygulama Okulu	Yeşilyurt			78	78	3,68
III.Kademe (Orta veya Ağır Düzye Zihinsel)	Battalgazi			24	24	1,13
Özel Eğitim Sınıfı (Otizm-Hafif)	Yeşilyurt	8	9	2	19	0,90
	Battalgazi	6	1	1	8	0,38
Özel Eğitim Sınıfı (Otizm-Orta veya Ağır)	Yeşilyurt	9	2	1	12	0,57
	Battalgazi	4	2		6	0,28
Özel Eğitim Uygulama Okulu-I. II. ve III. Kademe (Orta veya Ağır Düzye Otizm)	Yeşilyurt	48	8	17	73	3,44
	Battalgazi	4	2	2	8	0,38
Birden fazla Yetersizlik Özel Eğitim Sınıfı (Özel Eğitim Uygulama Okulu I. Kademe Öğretim Programı)	Yeşilyurt	1			1	0,05
	Battalgazi	2			2	0,09
Birden fazla yetersizlik Özel Eğitim Sınıfı (Özel Eğitim Uygulama Okulu II. Kademe Öğretim Programı)	Yeşilyurt		1		1	0,05
	Battalgazi		2		2	0,09
Birden fazla yetersizlik Özel Eğitim Sınıfı (Özel Eğitim Uygulama Okulu III. Kademe Öğretim Programı)	Yeşilyurt			1	1	0,05
Özel Yetenek- Kaynaştırma /Bütünleştirme	Yeşilyurt	1	2		3	0,14
	Battalgazi	0	6	2	1	9

Tablo 6’da görüleceği üzere 2019-2020 Eğitim ve Öğretim yılında eğitsel tanı alan bireylere yönelik 599 İlkokul, 483 Ortaokul, 460 Lise, 287 Okul Öncesi ve 291 Lise çağı dışı birey olmak üzere toplam 2120 kişiye özel eğitim yönlendirme kararı verilmiştir. Yönlendirme karar sayıları incelendiğinde ilk iki sırada tam zamanlı kaynaştırma ve halk eğitimi merkezi kursları olduğu görülmektedir. Eğitsel tanı alan özel gereksinimli bireylere yönelik birçok farklı eğitim hizmetinin önerildiği görülmektedir. Yoğunluğun, en az kısıtlayıcı ortam olan kendi okullarında tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme eğitiminin verildiği okullarda toplandığı ortaya çıkmaktadır.

Lise çağının dışına çıkan bireylere halk eğitimi merkezi kurslarının yoğunlukla önerildiği görülmektedir.

Yeşilyurt RAM tarafından 429 (%20,24) öğrenciye tam zamanlı kaynaştırma, 193 (%9,10) kursiyere halk eğitimi merkezi kursları, 78 (%3,68) öğrenciye özel eğitim uygulama okulu III. kademe (Orta ve Ağır), 53 (%2,50) öğrenciye özel eğitim sınıfı (hafif düzeyde zihinsel yetersizlik) ve 49 (%2,31) öğrenciye özel eğitim meslek okulu hafif düzeyde zihinsel yetersizlik yönlendirme kararı verilmiştir. Battalgazi RAM tarafından ise 420 (%19,81) öğrenciye tam zamanlı kaynaştırma, 98 (%4,62) kursiyere halk eğitimi merkezi kursları, 64 (%3,02) öğrenciye özel eğitim sınıfı (hafif düzeyde zihinsel yetersizlik), 53 (%2,50) öğrenciye eğitime devam ve 43 (%2,03) öğrenciye erken çocukluk dönemi eğitimi (0-36 ay) yönlendirme kararı verilmiştir.

Eğitsel tanı ve önerilen özel eğitim yönlendirme kararlarına bakıldığında birbirinden farklı sayısal verilerin elde edildiği görülmektedir. Örneğin 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı için eğitsel tanı olarak toplam 8008 bireye tanı verilirken bunlardan 4402 bireye özel eğitim yönlendirme kararı verilmiştir. Buradaki fark, aile veya okul itirazı sonucu yeniden inceleme, ek tanı veya tanı değişikliğinden dolayı yeniden inceleme, yıl içinde rapor bitiminden dolayı tekrar inceleme ve kademe değişikliği gibi nedenlerden yeniden incelenen ve tanısı olan bireylerle ilgilidir. Çünkü bu bireylere, daha önce aldıkları yönlendirme kararı eğer güncelliğini koruyorsa yeniden yönlendirme kararı verilmemektedir.

Tartışma ve Sonuç

RAM'lara başvuran öğrencilere yönelik birbirinden farklı alanda eğitsel tanı kararı verildiği anlaşılmaktadır. Bireylerin yoğun olarak zihinsel, bedensel, yaygın gelişimsel, dil ve konuşma, işitme, DEHB, duygusal ve davranışsal ve süreğen hastalık alanlarında tanı aldığı görülmektedir. Süreğen hastalık tanısı kapsamında hangi hastalığa, ne tür yönlendirme kararı verildiğinin ise belirsiz olduğu ortaya çıkmıştır. Eğitsel tanı sonucu önerilen yönlendirme kararları incelendiğinde ise genellikle tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları kararının daha çok olduğu anlaşılmaktadır. En az kısıtlayıcı ortam ve akranlarıyla eğitim alma ilkesi çerçevesinde yönlendirme kararlarının alındığı görülmektedir (Kargın, 2007). Böylelikle eğitim

uygulamalarında öncelik, benzerlikler dikkate alınarak her bir bireyin özelliklerine göre bireyselleştirme yapılmasının dikkate alındığı söylenebilir. Eğitimde benzerliklere odaklanmak ekonomiktir, kolaylıktır, farklılıklara odaklanmak ise zor ve pahalıdır. Fakat insan doğasının zenginliklerine ancak bu yolla erişilebilir ve toplumda çeşitlilik bu yolla sağlanabilir (Kuzgun ve Deryakulu, 2009).

Eğitsel tanı kararlarında özel yetenekli bireylerin sayısının olduğundan az çıkması ise düşündürücüdür. Özel yetenekli bireylerin tanınması, çoğunlukla Bilim Sanat Merkezi (BİLSEM) seçmeleri kapsamında RAM tarafından yapılmaktadır. Bu tanılama sonucu hak kazanan bireyler BİLSEM'e kayıt yaptırabilmektedirler. Genel Yetenek alanından BİLSEM'de kayıtlı olan öğrencilerin velileri istemeleri hâlinde RAM'a başvuru yaparak özel eğitim değerlendirme kurulu kararınca özel yetenekli birey tanısı alabilmektedir. Böylelikle özel yetenekli birey devam ettiği okulda kaynaştırma/bütünleştirme eğitiminden ve destek eğitim odası olanaklarından yararlanabilmektedir. BİLSEM tanılama dışında RAM özel yetenekli bireyleri tanılayabilmektedir ("BİLSEM", 2019). Özel yetenekli bireyler çoğunlukla BİLSEM seçmeleri kapsamında tanındığı, velilerin RAM'dan okul için karar aldırmadığı anlaşılmaktadır.

Bulgular incelendiğinde alınan eğitsel tanı karar sayılarının okul öncesi dönemden itibaren ilkökul ve ortaokul döneminde artış gösterdiği, lise döneminde bir miktar gerilediği lise çağı dışında ise tekrar arttığı görülmektedir. Eğitsel tanı kararlarına bağlı olarak yönlendirme karar sayıları incelendiğinde ise tanılama sayılarına benzer seyir gösterdiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Özellikle okul öncesi sayılarına baktığımızda erken tanı ilkesinin tam olarak yerine gelmediği ortaya çıkmaktadır. Hâlbuki erken tanı bireyin gereksinimini fark etmesi, kabullenmesi, tıbbi ve eğitsel müdahalelerin en erken dönemde işlevsel olarak sağlanması için önemlidir (Gürsel, 2005). Tanılamanın ilkökul ve hatta ortaokul dönemine sarktığı anlaşılmaktadır. Ayrıca tanı sayılarının yıllara göre azaldığı, son 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında ise dramatik bir şekilde düşüşe geçtiği anlaşılmaktadır. Özellikle 2019-2020 Eğitim Öğretim yılı II. Döneminde dünya da baş gösteren COVID-19 salgını nedeniyle okulların uzaktan eğitime devam etmesi ve süresi bitmekte olan RAM raporlarının Millî Eğitim Bakanlığı tarafından geçerlilik sürelerinin uzatılmasından dolayı incelemelerin azalmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Öneriler

Araştırmanın bulgularından yola çıkılarak aşağıda belirtilen öneriler sunulmuştur:

MEB/Kamuya

1. Erken Tanılama,
2. Tanılamaların somutlaştırılması (Ör. Süreğen Hastalık; Diyabet, Çölyak, Hipertansiyon vb.),
3. Psikolojik danışman ve öğretmenlere erken tanı eğitimi,
4. Halk eğitimi merkezi kursları dışında alternatif eğitim olanaklarının sağlanması, örneğin; yaşam veya bakım merkezi.

RAM'lara

1. Özel gereksinimli bireylere, ailelere ve okullara görev yapan yönetici, psikolojik danışman ve öğretmenlere yönelik eğitsel tanılama ve özel eğitim hizmetlerine ilişkin bilgilendirme yapılması,
2. Özel gereksinimli bireylerin yönlendirildiği okullarda uyum sorunu yaşayan birey ve ailelerine etkin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin sağlanması.

Psikolojik Danışmanlara

1. Özel Eğitim konusunda RAM ile konsültasyon,
2. BİLSEM öğrencileri ve özel yetenekli bireylerin eğitsel tanılanmasının sağlanması için gerekli yönlendirmenin yapılması.

Akademisyen/Araştırmacılara

1. Çevre veya ülkeyi temsilen belirlenecek illerde alınan eğitsel tanı ve önerilen yönlendirme kararlarına ilişkin istatistiklerin incelenmesi,
2. RAM özel eğitim değerlendirme kurulu üyeleri, psikolojik danışmanlar ve özel eğitim öğretmenleri ile eğitsel tanı ve önerilen özel eğitim hizmetleri hakkında yarı yapılandırılmış veya odak grup görüşmelerinin yapılması,
3. Erken tanılama ve erken yönlendirme/yönelme çalışmaları için müdahale programı geliştirilmesi.

Kaynakça

- Altheide, D. (1996). *Process of document analysis*. D. Altheide (Ed.). Qualitative media analysis (s. 23-41) içinde. Thousand Oaks: Sage Pub.
- Aydın, B. (2007). *Rehberlik*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Bakırcıoğlu, R. (2005). *İlköğretim ortaöğretim ve yükseköğretimde rehberlik ve psikolojik danışma*. Ankara: Anı Yayınları.
- Bilsem, (2019). *Bilim Sanat Merkezi Öğrenci Tanılama ve Yerleştirme Kılavuzu*. Erişim Adresi: https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_11/15173608_TanYlama_KYlavuzu_YeYitek_Ekli_2.pdf. 16/07/2021 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Demirel, Ö. (2013). *Eğitimde program geliştirme kuramdan uygulamaya*. (20. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Eripek, S. (2005). *Zihin Engelliler*. Eripek, S. (Ed.). Özel eğitim (s. 37-52) içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları. Yayın No: 561.
- Eripek, S. (2007). *Özel eğitim ve kaynaştırma uygulamaları*. S. Eripek (Ed.). İlköğretimde kaynaştırma (s. 1-21) içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Galilaer, L. (2011). *Auf dem Weg zur Inklusion? Übergänge und Ausbildung von Jugendlichen mit Behinderung*. bwp@ Spezial 5 – HT 2011 FT 05, 1.
- Gürsel, O. (2005). *Bireyselleştirilmiş eğitim programlarının geliştirilmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları. Yayın No: 794.
- Güven, M. (2008). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gasterstädt, J. Kistner, A. ve Adl-Amini, K. (2020). *Die Feststellung sonderpädagogischen Förderbedarfs als institutionelle Diskriminierung? Eine Analyse der schulgesetzlichen Regelungen*. *Zeitschrift für Inklusion-online.net*
- Kargın, T. (2007). Eğitsel değerlendirme ve bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama süreci. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 8(1), 1-13.
- Kepçeoğlu, M. (1993). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.
- Kuzgun, Y. ve Deryakulu, D. (2009). Eğitimde bireysel farklılıklar. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 5(2), 316-321.

- Kuzgun, Y. (2002). *Rehberlik ve psikolojik danışma*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Külahoğlu, Ş ve Küçüksüleymanoğlu, R. (2021). Okul PDR Hizmetleri Yönetmeliklerinin Beş Yıllık Kalkınma Planları ve MEB Şûra Kararlarına Uyumunun İncelenmesi, *Yaşadıkça Eğitim*, 35(1), 178.
- Özgüven, İ. E. (2000). *Çağdaş eğitimde psikolojik danışma ve rehberlik*. Ankara: Siste Ofset Yayınları.
- Sak, L. (2004). *Okullarda rehberlik ve psikolojik danışmanlık*. Ankara: Başak Matbaacılık.
- Stubbs, S. (2008). Inclusive Education Where there are few resources, *The Atlas Alliance*, Oslo, 8.
- Tebliğler Dergisi, (2008). *MEB Rehberlik ve Araştırma Merkezi Açma Yönergesi*, 71(2610), 394.
- Trumpa, S., Janz, F., Heyl V. & Seifried, S. (2014). Einstellungen zu Inklusion bei Lehrkräften und Eltern – Eine schulartspezifische Analyse, *Z f Bildungsforsch*, 4, 251.
- Vural, B. (2004). *Her öğretmen rehberdir*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Vuran, S. & Sarpağ, D. (2001). *Özürllülerle İlgili Son Yıllarda Yapılan Yasal Düzenlemelerin Eğitim Hizmetleri Açısından Değerlendirilmesi*. 10. Ulusal Özel Eğitim Kongresi Bildirileri, Hatay-Antakya.
- Werts, G., Culatta R. A. & Tompkins J. R. (2007). *Fundamentals of special education*. Pearson Merrill Prentice Hall. Ohio.
- Wood J. W. (2006). *Teaching students in inclusive settings*. Pearson Merrill Prentice Hall. Ohio.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, İ. (2000). *Eğitimde Yönlendirme Modeli Önerisi*. MEB EARGED, Ankara.
- York, J. & Tundidor, M. (1995). Issues raised in the name of inclusion: perspectives of educators, parents and students. *Journal of Association for Persons with Severe Handicaps*, 20(1), 3144.

Summary

In this study, which was designed according to qualitative research methods, document review was used to analyze the content of written documents meticulously and systematically (Yıldırım & Şimşek, 2006). Document analysis process by Altheide (1996), is classified as determining the criteria to be included in the documents, collecting documents and data, determining the main areas of analysis, coding, validating, and analyzing the document. It is done according to the stages of accessing documents, checking their originality, understanding the documents, analyzing the data, and using the data (Yıldırım & Şimşek, 2006). In this study, archive scanning/document analysis of the information stored electronically in the MEBBİS-RAM module regarding educational diagnosis and special education orientations for individuals with special needs applying to RAMs was conducted.

First, a checklist for data query was created by the researchers. The created checklist was presented to three faculty members from İnönü University Faculty of Education. It was shaped after the opinions of the faculty members were taken. Opinions of Malatya-Yeşilyurt RAM Director and Deputy Director were also received on whether the items in the checklist could be obtained from the MEBBİS-RAM module and their applicability. In line with the created checklist, inquiries were made from the MEBBİS-RAM module.

The ethical approval (dated 10/07/2020 and numbered E.44340) were obtained from İnönü University Humanities Scientific Research and Publication Ethics Committee. From the legal procedure, the administrators of the Yeşilyurt and Battalgazi RAM Directorates were asked to query the statistics kept in the electronic environment on the MEBBİS-RAM module authorizations, and the findings obtained as a result of the query were downloaded in the form of tables on the system.

Diagnostic procedures are recorded in the MEBBİS-RAM module based on official processing and documentation. In line with the research questions, the findings obtained from the MEBBİS-RAM module are official data. The analysis of the data was made according to the RAM region, academic year, school level, educational diagnosis provided, and the type of special education service offered. The findings were analyzed by archive document review method.

The study is limited to the number of educational diagnosis decisions and orientation decisions in special education in 2017-2020. The findings of the research are limited to the interrogative findings that are electronically processed, stored in the MEBBİS-RAM module by Malatya - Yeşilyurt and Battalgazi RAM. The findings are limited to the MEBBİS-RAM module data for July 2020.

It is seen that individuals are diagnosed intensively in the areas of mental, physical, pervasive developmental, language and speech, hearing, ADHD, emotional and behavioral and chronic diseases. It has been revealed that it is unclear what type of orientation decision is made for which disease within the scope of the diagnosis of chronic disease. It is understood that the diagnosis decisions taken are similar to the definition specified in the special education services regulation. When the orientation decisions made as a result of educational diagnosis are examined, it is understood that there are generally full-time education practices through inclusion. It is seen that orientation decisions are made within the framework of the least restrictive environment and the principle of receiving education with peers (Kargın, 2007).

Thus, it can be said that individualization according to the characteristics of each individual is taken into consideration by considering the similarities in the educational practices. Focusing on similarities in education is economical and easy, while focusing on differences is difficult and expensive. However, the richness of human nature can only be accessed in this way and diversity in society can be achieved in this way (Kuzgun & Deryakulu, 2009).

The fact that the number of gifted individuals is underestimated in educational diagnosis decisions is thought-provoking. Identification of gifted individuals is mostly diagnosed by RAM within the scope of Science and Art Center (BİLSEM) selections. Individuals who get this diagnosis can register to BİLSEM. If the parents of the students registered in BİLSEM from the General Talent field want, they can apply to the RAM and be diagnosed as a gifted individual by the decision of the special education evaluation board. Thus, the gifted individual can benefit from the inclusive/integration education and the support education room in the school he attends. Apart from BİLSEM diagnosis, RAM can identify individuals with special abilities ("BİLSEM", 2019). It is understood that gifted individuals are mostly diagnosed within the scope of BİLSEM

diagnosis and orientation, and that parents do not make decisions about the school from the RAM.

When, looking at the findings, it is seen that the number of educational diagnosis decisions taken has increased in the primary and secondary school period starting from the pre-school period, decreased to a certain extent in the high school period, and increased again outside the high school age. When the number of orientation decisions, depending on the educational diagnosis decisions, is examined, it is concluded that it has a similar course to the number of diagnosis. Especially when we look at the pre-school numbers, it turns out that the principle of early diagnosis is not fully fulfilled. However, early diagnosis is important for the individual to realize and accept their needs, and to provide functional medical and educational interventions in the earliest period (Gürsel, 2005). It is understood that the diagnosis extends to primary school and even secondary school period. In addition, it is understood that the number of educational diagnosis decisions has decreased by years and has decreased dramatically in the last 2019-2020 academic year especially at the second semester of 2019-2020 due to the COVID-19 pandemic as the schools have continued distance education and at the RAMs' review process has changed.